

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайлан

Аудитын код: ГСА-2023/25/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn
Говьсүмбэр аймаг
2023 он

Тэргүүлэх аудитор: Б.Сарантуяа
Утас: 70543179
Цахим хаяг: sarantuyab@audit.gov.mn
Аудитын менежер: Г.Наранбаяр
Цахим хаяг: naranbayarg@audit.gov.mn
Ахлах аудитор: Б.Анхтуяа
Цахим хаяг: ankhtuyab@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АГУУЛГА

1. ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ	4
Асуудлыг онцолсон хэсэг	4
Аудитын гол асуудал	4
2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ	6
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	6
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	7
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	10
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	13
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	14
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	16
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА	17
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН	20
4.1 Ерөнхий зүйл	20
4.2 Материаллаг байдал	20
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт	20
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал	20
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	21
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал байхгүй	22
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ	22
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ	24

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АИТХ	Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ТЕЗ	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
ГХУС	Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх
НДШ	Нийгмийн даатгалын шимтгэл

**ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР**

42015 Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, 3 дугаар баг
Утас/Факс: 976-7054 3179
И-хөйл: goviumber@audit.gov.mn

2023.02.17 № 16

танай _____ -ны № _____ -т

СҮМБЭР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗАР-ЫН ТӨСВИЙН
ЗАХИРАГЧ П.НАРАНМАНДАХ
ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тухай болон аудитын тайлангийн тухай хэрэглэгчдийн анхаарал хандуулах, ач холбогдолтой зүйлийн талаар тодруулахад тус байгууллага нь бүх үйл явцыг санхүүгийн тайланд толилуулсан бөгөөд санхүүгийн тайланд толилуулаагүй асуудал гараагүй болно.

Байгууллагын удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа бэлтгэхдээ нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг ашигласан байна. Цаашид тус байгууллагын талаар чиг үүрэг нь өөрчлөгдөж татан буугдах, нэгдэх асуудал гараагүй тул байгууллагын тасралтгүй байдлын талаар нөхцөл үүсээгүй гэж үзсэн болно.

Аудитын гол асуудал

Аудитыг гүйцэтгэхэд аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалт хийх шаардлагагүй болон хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй нөхцөл үүсээгүй тул бидний олж авсан нотолгоо нь аудитын дүгнэлтийн суурь болоход хүрэлцээтэй, зохистой гэж үзлээ.

009020055

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 16 зорилтын хүрээнд 137 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 88.3 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна.

Шалгагдагч байгууллагын санхүүгийн тайлангаас бусад үйл ажиллагааны тайлан, мэдээ, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт зэрэг мэдээлэлтэй танилцсан болно. Ингэхэд материаллаг буруу илэрхийлсэн зүйл илрээгүй тул аудит хийсэн санхүүгийн тайланд залруулга хийх шаардлагагүй гэж үзлээ.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Б.САРАНТУЯА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,041,432,658.50	1,055,147,185.00
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	6,111,537.00	11,941,929.00
31200	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	6,111,537.00	11,941,929.00
31210	Төгрөг	6,111,537.00	11,941,929.00
31214	Бусад төсөл, нөөцийн харилцах	6,111,537.00	11,941,929.00
33	АВЛАГА	265,000.00	265,000.00
33500	Бусад авлага	265,000.00	265,000.00
33510	Байгууллагаас авах авлага	265,000.00	265,000.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	999,925,121.50	1,007,809,256.00
35400	Хангамжийн материал	941,715,121.50	949,599,256.00
35410	Бичиг хэргийн материал	1,587,160.00	306,200.00
35420	Аж ахуйн материал	38,550,908.50	49,852,203.00
35450	Барилгын засварын материал	1,155,000.00	2,694,000.00
35470	Бусад хангамжийн материал	900,422,053.00	896,746,853.00
35600	Мал амьтад	58,210,000.00	58,210,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	35,131,000.00	35,131,000.00
36300	Тэжээлийн нөөц	35,131,000.00	35,131,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	945,826,965.04	911,793,344.82
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	945,826,965.04	911,793,344.82
39200	Биет хөрөнгө	895,921,131.86	862,237,511.68
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	539,168,567.24	661,599,166.24
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-97,154,766.69	-177,466,852.21
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	39,420,000.00	39,420,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	0.00	-8,484,000.00
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	65,279,100.00	75,553,100.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-29,146,561.52	-48,678,427.79
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	74,779,260.00	74,199,460.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-27,542,857.49	-42,541,215.25
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	662,572,621.00	639,606,964.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-331,454,230.68	-350,970,683.31
39300	Биет бус хөрөнгө	49,905,833.18	49,555,833.14
39301	Програм хангамж	1,750,000.00	1,750,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-984,166.82	-1,334,166.86
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	49,140,000.00	49,140,000.00

3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	1,987,259,623.54	1,966,940,529.82
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	372,205.50	9,142,997.93
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	372,205.50	9,142,997.93
41300	Өглөг	372,205.50	9,142,997.93
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	0.00	2,434,559.93
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	0.00	3,254,272.00
41360	Бусад өглөг	372,205.50	3,454,166.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	107,205.50	3,189,166.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	265,000.00	265,000.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	1,986,887,418.04	1,957,797,531.89
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	1,986,887,418.04	1,957,797,531.89
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	786,753,176.71	786,753,176.71
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	786,753,176.71	786,753,176.71
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	727,082,339.65	696,222,453.50
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	745,556,480.62	727,082,339.65
51220	Тайлант үеийн үр дүн	-18,474,140.97	-30,859,886.15
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	473,051,901.68	474,821,901.68
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	1,987,259,623.54	1,966,940,529.82

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,100,165,091.00	1,249,215,111.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	107,367,651.00	105,940,411.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	107,367,651.00	105,940,411.00
120003	Торгуулийн орлого	0.00	137,336.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	4,298,951.00	0.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	4,298,951.00	0.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	50,785,200.00	72,736,275.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	52,283,500.00	33,066,800.00

13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	992,797,440.00	1,143,274,700.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	23,299,440.00	1,315,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	3,469,440.00	0.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	19,830,000.00	1,315,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	969,498,000.00	1,141,959,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	969,498,000.00	1,141,959,700.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,121,142,231.97	1,271,021,190.34
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,034,929,131.97	1,271,021,190.34
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,022,559,083.91	1,174,777,976.40
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	349,173,300.00	350,749,983.20
210101	Үндсэн цалин	252,695,200.00	244,009,310.20
210102	Нэмэгдэл	64,196,200.00	56,022,809.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	18,948,600.00	20,818,060.00
210104	Урамшуулал	10,763,350.00	20,693,035.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	2,569,950.00	9,206,769.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	50,752,431.36	42,539,300.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	37,278,081.59	30,970,468.84
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,505,640.96	2,898,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,482,225.94	2,318,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	959,217.02	554,431.16
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,527,265.85	5,797,100.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	22,930,938.78	48,103,592.09
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,809,881.30	3,654,054.09
210302	Түлш, халаалт	18,311,057.48	35,888,266.00
210303	Цэвэр, бохир ус	810,000.00	8,561,272.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	46,735,810.80	26,498,062.50
210401	Бичиг хэрэг	8,281,540.00	6,847,760.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,782,964.00	9,235,300.00

210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,944,739.00	3,603,831.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	192,000.00	192,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	0.00	4,796,271.50
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	19,534,567.80	1,822,900.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,651,600.00	3,816,740.00
210604	Урсгал засвар	5,651,600.00	3,816,740.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,913,000.00	8,702,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,913,000.00	8,702,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	423,741,656.00	534,889,540.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	421,923,598.00	532,653,672.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,072,000.00	1,502,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	200,000.00	185,268.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	45,768.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	440,000.00	460,000.00
210807	Газрын төлбөр	60,290.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	117,660,346.97	159,478,758.61
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	29,689,442.00	51,213,670.20
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хоргодол	87,970,904.97	108,265,088.41
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	12,370,048.06	96,243,213.94
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,000,000.00	39,560,536.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	11,161,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000,000.00	28,399,136.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	10,370,048.06	56,682,677.94
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,127,300.06	56,682,677.94
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,242,748.00	0.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	86,213,100.00	0.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	86,213,100.00	0.00
221001	Их засвар	86,213,100.00	0.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	-20,977,140.97	-21,806,079.34

210101	Үндсэн цалин	252,695,200.00	251,236,342.27
210102	Нэмэгдэл	64,196,200.00	58,803,543.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	18,948,600.00	21,238,197.00
210104	Урамшуулал	10,763,350.00	20,693,035.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	2,569,950.00	7,097,462.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	50,753,631.36	42,579,200.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	38,846,051.84	30,985,100.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,038,122.84	2,898,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,359,300.00	2,318,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	552,359.70	579,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,957,796.98	5,797,100.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	26,496,938.78	41,660,154.09
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,809,881.30	3,654,054.09
210302	Түлш, халаалт	21,877,057.48	32,699,100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	810,000.00	5,307,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	23,258,138.20	19,299,730.50
210401	Бичиг хэрэг	6,749,400.00	5,566,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	9,999,700.00	9,135,300.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,010,739.00	3,603,831.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	192,000.00	433,300.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,306,299.20	560,499.50
2105	Нормативт зардал	260,000.00	584,651.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	260,000.00	584,651.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	9,161,100.00	5,956,640.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	0.00	137,000.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	1,080,000.00	0.00
210604	Урсгал засвар	8,081,100.00	5,819,640.00
2107	Томилолт, зочны зардал	5,913,000.00	8,702,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	5,913,000.00	8,702,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	424,114,656.00	536,079,540.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	422,296,598.00	533,843,672.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,072,000.00	1,502,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	200,000.00	185,268.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	45,768.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	440,000.00	460,000.00

IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН	2,503,000.00	0.00
145002	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны олз	2,503,000.00	0.00
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	0.00	9,053,806.81
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	0.00	9,053,806.81
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	-18,474,140.97	-30,859,886.15

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,108,646,391.00	1,154,205,092.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	4,298,951.00	10,930,392.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	4,298,951.00	10,930,392.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	4,298,951.00	10,930,392.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	4,298,951.00	10,930,392.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,104,347,440.00	1,143,274,700.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	134,849,440.00	1,315,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	93,469,440.00	0.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	41,380,000.00	1,315,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	969,498,000.00	1,141,959,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	969,498,000.00	1,141,959,700.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	976,335,087.00	1,139,595,700.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	976,335,087.00	1,139,595,700.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	963,965,038.94	1,043,352,486.06
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	349,173,300.00	359,068,579.27

210807	Газрын төлбөр	60,290.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	74,834,274.60	29,421,991.20
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	74,834,274.60	29,421,991.20
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	12,370,048.06	96,243,213.94
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,000,000.00	39,560,536.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	11,161,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000,000.00	28,399,136.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	10,370,048.06	56,682,677.94
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,127,300.06	56,682,677.94
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,242,748.00	0.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	132,311,304.00	14,609,392.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	129,862,100.00	8,779,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	129,862,100.00	8,779,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	129,862,100.00	8,779,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	86,213,100.00	0.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	43,649,000.00	8,779,000.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-129,862,100.00	-8,779,000.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	2,449,204.00	5,830,392.00
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	3,662,333.00	6,111,537.00
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	6,111,537.00	11,941,929.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	786,753,176.71	473,051,901.68	745,556,480.62	2,005,361,559.01
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	786,753,176.71	473,051,901.68	745,556,480.62	2,005,361,559.01
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
7	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
8	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
9	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-18,474,140.97	-18,474,140.97
10	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	786,753,176.71	473,051,901.68	727,082,339.65	1,986,887,418.04
11	2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	786,753,176.71	473,051,901.68	727,082,339.65	1,986,887,418.04
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	786,753,176.71	473,051,901.68	727,082,339.65	1,986,887,418.04
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	1,770,000.00	0.00	1,770,000.00
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00	0.00
17	Өмчид гарсан өөрчилөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
18	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-30,859,886.15	-30,859,886.15
20	2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	786,753,176.71	474,821,901.68	696,222,453.50	1,957,797,531.89

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,141,959,700.00	1,085,277,022.06
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,141,959,700.00	1,085,277,022.06
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,102,238,600.00	1,045,716,486.06
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	364,346,400.00	359,068,579.27
210101	Үндсэн цалин	258,463,300.00	251,236,342.27
210102	Нэмэгдэл	60,432,900.00	58,803,543.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	19,614,300.00	21,238,197.00
210104	Урамшуулал	18,732,800.00	20,693,035.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	7,103,100.00	7,097,462.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	45,107,100.00	42,579,200.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,795,100.00	30,985,100.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,078,000.00	2,898,500.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,462,400.00	2,318,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	615,600.00	579,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	6,156,000.00	5,797,100.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	43,006,100.00	41,660,154.09
210301	Гэрэл, цахилгаан	5,000,000.00	3,654,054.09
210302	Түлш, халаалт	32,699,100.00	32,699,100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	5,307,000.00	5,307,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	18,348,600.00	18,328,730.50
210401	Бичиг хэрэг	4,603,800.00	4,595,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	9,135,300.00	9,135,300.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,614,900.00	3,603,831.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	433,300.00	433,300.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	561,300.00	560,499.50
2105	Нормативт зардал	584,700.00	584,651.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	584,700.00	584,651.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,859,900.00	14,735,640.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	8,916,600.00	8,916,000.00

210604	Урсгал засвар	5,943,300.00	5,819,640.00
2107	Томилолт, зочны зардал	10,410,800.00	8,702,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	10,410,800.00	8,702,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	579,350,000.00	536,079,540.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	576,440,500.00	533,843,672.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	267,000.00	0.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,603,900.00	1,502,600.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	249,000.00	185,268.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	235,900.00	88,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	480,000.00	460,000.00
210807	Газрын төлбөр	73,700.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,225,000.00	23,977,991.20
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	26,225,000.00	23,977,991.20
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	39,721,100.00	39,560,536.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	39,721,100.00	39,560,536.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	11,161,400.00	11,161,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	28,559,700.00	28,399,136.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,141,959,700.00	1,085,277,022.06
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,141,959,700.00	1,085,277,022.06
320001	Орон нутгийн төсвөөс	1,141,959,700.00	1,085,277,022.06
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	34.00	34.00
620001	Удирдах ажилтан	9.00	9.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	16.00	16.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	5.00	5.00
620004	Гэрээт ажилтан	4.00	4.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	134,849,440.00	1,315,000.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	48,636,340.00	1,315,000.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	48,393,592.00	1,315,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	1,494,000.00	971,000.00
210401	Бичиг хэрэг	720,000.00	971,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	774,000.00	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	41,899,592.00	344,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	41,899,592.00	344,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	5,242,748.00	
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	5,242,748.00	
213403	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, төвлөрүүлэх шилжүүлэг	5,242,748.00	
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	86,213,100.00	
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	86,213,100.00	
223001	Бусад хөрөнгө	86,213,100.00	
I	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	134,849,440.00	1,315,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	134,849,440.00	1,315,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	93,469,440.00	
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	41,380,000.00	1,315,000.00
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газрын чиг үүрэг нь "Төр, эдийн засаг, нийгмийн бодлогын удирдлагын үйл ажиллагаа" юм.

Зорилтын хүрээнд ТЕЗ-тай байгуулсан гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 16 зорилт 137 арга хэмжээг төлөвлөж, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт 88.3%-тай дүгнэгджээ.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Тайлант хугацаанд байгууллагын үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд өөрчлөлт ороогүй байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газарт дотоод аудитын чиг үүрэг бүхий бүтэц байхгүй байна.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг акфузал сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газар нь Говьсүмбэр аймгийн Засаг даргын 2018 оны А/167 дугаар тушаалаар батлагдсан "Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг"-ийг мөрдөж байна. Тухайн байгууллагатай холбоотой хууль, тогтоомж дүрэм, журам заавар шинэчлэгдэж байгаа тул шинэчлэх шаардлагатай байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан "Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар"-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант хугацаанд нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогод өөрчлөлт ороогүй байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 20,319.1 мянган төгрөгөөр буюу 1.0 хувиар буурсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	/мянган төгрөгөөр/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	6,111.5	11,941.9	5,830.4
Авлага	265.0	265.0	0.0
Бараа материал	1,035,056.1	1,042,940.3	7,884.2

Үндсэн хөрөнгө	945,827.0	911,793.3	-34,033.7
Нийт хөрөнгө	1,987,259.6	1,966,940.5	-20,319.1
Өр төлбөр	372.2	9,143.0	8,770.8
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	1,986,887.4	1,957,797.5	-29,089.9
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	1,987,259.6	1,966,940.5	-20,319.1

Дээрх хүснэгтээс харахад мөнгөн хөрөнгө, бараа материал, үндсэн хөрөнгө, өр төлбөр, засгийн газрын хувь оролцоо дансанд өмнөх оны үзүүлэлтээс нөлөө бүхий өөрчлөлт гарсан байна. Үүнд:

1. Мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 5,830.4 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь ахмадын санд мөнгө төвлөрүүлснээс шалтгаалжээ.
2. Бараа материал дансны үлдэгдэл 7,884.2 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь ОНХС-гийн хөрөнгө оруулалтаас шалтгаалжээ.
3. Үндсэн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл 34,033.7 мянган төгрөгөөр буурсан байна. Үүнд: төсвийн хөрөнгөөр худалдаж авсан 8,779.0 мянга, Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулиас шилжүүлж авсан барилга 65,041.2 мянга, сумын ОНХС-гийн хөрөнгө оруулалтаар 2,695.0 мянга, үнэ шинэчлэн тогтоож дахин үнэлсэн 4 нэр төрлийн хөрөнгө 1,770.0 мянга, тооллогоор бүртгэлд авсан 5,000.0 мянга, нийт 83,285.2 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. АИТХ-ын тэргүүлэгчдийн 2022 оны 05 дугаар тогтоолоор 16,095.7 мянган төгрөгийн худгийг Ус-Ду ОНӨААТҮГ-т шилжүүлж, АИТХ-ын 2022 оны 135 дугаар захирамжаар 17 нэр төрлийн 15,419.8 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийг акталж, данснаас хассан байна.
4. Засгийн газрын хувь оролцоо данс өмнөх оноос 29,089.9 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалжээ.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 952,988.4 мянган төгрөгийн санхүүжилт, зарлагыг 952,988.4 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаас орлого, зардлыг 166,528.9 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж, оны эхэнд 1,119,517.3 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант оны батлагдсан төсвийг 22,442.4 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж жилийн эцэст 1,141,959.7 мянган төгрөг болгож тодотгосон байна.

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 70106 хөтөлбөрийн 80101 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 316,072.4 мянга, 80103 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 178,060.6 мянга, 80106 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 122,760.1 мянга, 80112 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 76,458.9 мянга, 80205 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1,575.8 мянга, 80305 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 1,000.0 мянга, 80802 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 27,168.1 мянга, 81102 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 25,000.0 мянга, 82203 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 61,734.0 мянга 82212 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр 332,129.8 мянган төгрөгийг баталсан байна.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 1,141,959.7 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,085,277.0 мянган төгрөг буюу 95 хувьтай байгаа нь үндсэн үйл ажиллагааны зардал 9,318.4 мянга, гэрээгээр гүйцэтгэх ажил, үйлчилгээ 42,546.3

мянга, баг хорооны үйл ажиллагааны зардал 943.1 мянга, нийтлэг үйлчилгээ 1,461.8 мянга, ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал, дэмжлэг 160.5 мянган төгрөгөөр тус тус дутуу зарцуулсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөгөөр/

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	70106-80101	316,072.4	306,754.0	9,318.4	97.1
2	70106-80103	178,060.6	135,514.3	42,546.3	76.1
3	70106-80106	122,760.1	121,817.0	943.1	99.2
4	70106-80112	76,458.9	74,997.1	1,461.8	98.1
5	70106-80205	1,575.8	1,570.0	5.8	99.6
6	70106-80305	1,000.0	996.8	3.2	99.7
7	70106-80802	27,168.1	27,007.6	160.5	99.4
8	70106-81102	25,000.0	22,756.5	2,243.5	91.0
9	70106-82203	61,734.0	61,734.0	0.0	100.0
10	70106-82212	332,129.8	332,129.8	0.0	100.0
	Нийт	1,141,959.7	1,085,277.0	56,682.7	95.0

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т "нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна" гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Тус газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд ГХУС хамтарсан багийн үйл ажиллагааны орлого 300.0 мянга, тендерийн орлого 1,015.0 мянга, нийт 1,315.0 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлж, бичиг хэргийн зардалд 1,071.0 мянга, зарын төлбөрт 144.0 мянга, шатахууны зардалд 100.0 мянга, нийт 1,315.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д "Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана" гэж заасны дагуу Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав. Мөн бараа материал, шатахууны тайлагналтай холбоотой өгсөн зөвлөмжийг тусгасан болно.

Аудитыг Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Б.Анхтуяа гүйцэтгэж, үе шатны чанарын хяналтыг аудитын менежер Г.Наранбаяр, Дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Сарантуяа нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газар нь 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2023 оны 01 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 01/66 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2021 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн үр дүнгийн нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлийг дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2021 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн зардлын дүн 1,121,142.2 мянган төгрөгөөс 1.0 хувиар буюу 11,211.4 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хуультай холбоотой зөрчил илрээгүй байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан 10 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгахад дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд хөрөнгө зарцуулахтай холбоотой 6 тушаал шийдвэр мэдээлээгүй, нийт 18,977.0 мянган төгрөгийн зөрчил илэрсэн байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1, 4.1.3, 6 дугаар зүйлийн 6.4.8, 7 дугаар зүйлийн 7.1.1, 7.1.3, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын 2 дугаар зүйлийн 2.2.3.2, 3 дугаар зүйлийн 3.2.11 дахь заалтуудыг зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг бүрэн хангаж ажиллах, зөрчлийг арилгаж, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага өгөхөөр шийдвэрлэв.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Татварын тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой тулган баталгаажуулалтаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Зарлагын гүйлгээг татварын цахим бүртгэлийн системээр шивэгдсэн эсэхийг тулгаагүйгээс 9,701.5 мянган төгрөгийн зөрчил /илүү 3,954.1 мянга, дутуу 5,747.4 мянга/ үүссэн байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4, 13 дугаар зүйлийн 13.7, 20 дугаар зүйлийн 20.2.4, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар батлагдсан маягт зааврын НХМаягт ТМ-5 дахь заалтуудыг зөрчсөн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгаж, цахим төлбөрийн баримтад тавих хяналтыг сайжруулах албан шаардлага өгөхөөр шийдвэрлэв.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим, сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь Шилэн дансны тухай хууль, тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн байна гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

2022 оны эхний 3-р улирлын байдлаар хийсэн завсарын аудитаар өгсөн 12,214.2 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Акт	1	668.5	1	668.5	100
Албан шаардлага	2	64,063.9	2	51,251.1	80
Зөвлөмж	-	-	-	-	-
Нийт дүн	3	64,732.4	3	51,919.5	90

Өмнөх аудитаар 64,732.4 мянган төгрөгийн 3 зөрчил илрүүлж, 64,063.9 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд албан шаардлага, 668.5 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт,

зүйлийн 20.2.3, 20.2.4, 20.2.5, 20.2.7 дахь заалтуудыг зөрчсөн, УСНББОУС 1.27-д "Санхүүгийн тайланд байгууллагын санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээг үнэн зөв толилуулах ёстой" стандартыг баримтлаагүй, ангилал батламж мэдэгдлийг хангаагүй

Аудитаар нийт 466.7 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрснээс, 466.7 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 1 зөвлөмж хүргүүлсэн байна.

5.1. Төлбөрийн акт

5.1.1. Ээлжийн амралтын олговрыг цалин хөлстэй давхардуулан 4 албан хаагчид нийт 466.7 мянган төгрөгийн цалин илүү тооцож олгосон

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4, 20 дугаар зүйлийн 20.2.4, 20.2.5, Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 99 дүгээр зүйлийн 99.1, Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2021 оны А/191 дүгээр тушаалын хавсралтын 1 дүгээр зүйлийн 1.1, 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх заалтууд, үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

5.2. Албан шаардлага өгөөгүй

5.3. Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дарааллаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Бараа материалын бүртгэл тайлагналтай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт: Жолоочийн тооцооны хуудсанд тухайн байгууллагын автомашин нь ямар албан тушаалтны ямар хэрэгцээнд үйлчилсэн талаарх гүйцэтгэлийг бичээгүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4, 13 дугаар зүйлийн 13.7, 20 дугаар зүйлийн 20.2.4, Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Өмчийн бүх хэлбэрийн аж ахуйн нэгж, байгууллагад нийтлэг хэрэглэгдэх анхан шатны бүртгэлийг нөхөх заавар НХМаягт ТМ-4" дахь заалтуудыг зөрчсөн, иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Жолоочийн тооцооны хуудсанд ямар албан тушаалтны ямар хэрэгцээнд үйлчилсэн талаарх гүйцэтгэлийг тодорхой бичих, хэдэн км зарцуулснаа хянаад гарын үсэг зурах, нягтлан бодогч тооцоог хийж шатахууны хэтрэлт хэмнэлтийг гаргах

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 09 дүгээр сарын 25-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/минган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс		Завламж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Заглуулсан		Завламж	
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Мөнгөн гүйлгээний тайланд хөрөнгө худалдан авсан зардлыг биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авах зардлаар тайлагнаагүй	1	8,779.0	1	8,779.0			1	8,779.0		
Даатгуулагчаас төлөх НДШ-ийг ажил олгогчоос төлсөн	1	3,347.2			1	3,347.2	1	3,347.2		
Томилолын зардлыг олгохдоо 16 хүнд хоолны зардал давхардуулан олгосон	1	88.0			1	88.0	1	88.0		
Саяхилын шийтгэл ногдуулсан ажилтны суутгалиг үр дүнгийн тайланд орлогоор бүртгээгүй	1	137.3	1	137.3			1	137.3		
Цэвэр бохир усны зардалд өр төлбөртэй гарсан боловч өөр байгууллагаар төлүүлэн өр төлбөрөө хаялгасан, өр төлбөрөө санхүүгийн тайланд тусгаагүй	1	3,282.7	1	3,282.7			1	3,282.7		
Ахмадын сангийн орлогыг орлого үр дүнгийн тайланд орлогоор бүртгэсэн	1	10,930.4			1	10,930.4	1	10,930.4		
Татварын тайланд 3 хүний цалинг илүү тайлагнасан	1	5,854.9			1	5,854.9	1	5,854.9		
Дүн	7	32,419.5	3	12,199.0	4	20,220.5	7	32,419.5		

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс				Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Эзлэгийн амралтын олгоогыг цалин хөлстэй давхардуулан 4 албан хаагчид нийт 466.7 мянган төгрөгийн цалин илүү тооцож олгосон	1	466.7	1	466.7				
Жолоочийн тооцроны хуудсанд тухайн байгууллагын автомашин нь ямар албан тушаалтны ямар хэрэгцээнд үйлчилсэн талаарх гүйцэтгэлийг бичээгүй	1	-			1	-		
Нийт	2	466.7	1	466.7	1	-		

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс			
	Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил						
Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд хөрөнгө зарцуулахтай холбоотой 6 тушаал шийдвэр, цалингийн зардлаас бусад 5-н сая төгрөгөөс дээш 4 зарлагын гүйлгээ, 1 орлогын гүйлгээ, худалдан авах ажиллагааны тайлан тус тус мэдээлээгүй	1	18,977.0			1	18,977.0
Дүн	1	18,977.0			1	18,977.0
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил						
Зарлагын гүйлгээг татварын цахим бүртгэлийн системээр шивэгдсэн эсэхийг тулгаагүйгээс зөрүү үүссэн	1	9,701.5			1	9,701.5
Дүн	1	9,701.5			1	9,701.5
Нийт дүн	2	28,678.5			2	28,678.5

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2023 оны 05 сарын 17 өдөр

Дугаар

62/АБС/082
ГА-2023/05/14-ЦА-ТУС

Чайр

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн хийсэн "Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газар"-ын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудсанд хөрөнгө зарцуулахтай холбоотой 18,977.0 мянган төгрөгийн 6 тушаал шийдвэр мэдээлээгүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-т "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 4.1.3-т "тогтоосон хугацаанд, тогтмол, шуурхай мэдээлдэг байх", 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-т "бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр", 7 дугаар зүйлийн 7.1.1-т "Засгийн газрын бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага, худалдан авах үйл ажиллагаатай холбоотой аливаа шийдвэр гаргасан, гарын үсэг зурсан эрх бүхий албан тушаалтан", 7.1.3-т "тухайн зарлага, төлбөрийн даалгаварт нэгдүгээр, хоёрдугаар гарын үсэг зурж гүйлгээ хийсэн албан тушаалтан", Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журал"-ын 2 дугаар зүйлийн 2.2.3.2-т зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр", 3.2.11-т "зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, концесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулсан, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэрийг гарсан өдрөөс хойш 7 хоногийн дотор энэ журмын 10 дугаар хэвсгэлтэд заасан маягтын дагуу PDF форматаар" гэж заасныг тус тус хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Захиргааны ерөнхий хуулийн 4 дүгээр зүйл, Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүрэгээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журал"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1-т "Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана.", 4.2.1.11-т "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэж заасныг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ нь:**

1. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой илэрсэн зөрчлийг бүрэн арилгах, мэдээллийг нөхөн мэдээлж, биелэлтийг 2023 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газар¹ ирүүлэх;

¹ Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, Найрамдал хотхон, АЗДТГ-ын байр, Утас:70543179

079040087

2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын дарга П.Наранмандах, нягтлан бодогч Б.Болор-Эрдэнэ нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АХЛАХ АУДИТОР *Анхтуяа* Б.АНХТУЯА
ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР *Болор-Эрдэнэ* Б.САРАНТУЯА

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2022 оны 02 сарын 17 өдөр

Дугаар 25/А096/082
ГЭА-2023/05/НА-ОА-ТУС

Чөйр

Зөрчил өрилгэх тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн хийсэн "Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газар"-ын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Татварын цахим бүртгэлийн системд худалдан авалтыг бүрэн шлвэгдсэн эсэхэд хяналт тавьж ажиллаагүй, худалдан авалтын үнийн дүн зөрүүтэй, өмнөх онд өгсөн зөвлөмжийг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-т "үнэн зөв байх", 13 дугаар зүйлийн 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", 20 дугаар зүйлийн 20.2.4-т "нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах", Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар батлагдсан журмын 6 дугаар зүйлийн 6.5-д "төлбөрийн баримт нь бараа, ажил, үйлчилгээний төлбөр, тооцоо хийгдсэнийг нотлох анхан шатны цаасан болон цахим баримт юм. Төлбөрийн баримтад борлуулагч, худалдан авагчийг таних тэмдэг, татвар төлөгчийн дугаар, төлбөр тооцоо хийгдсэн он, сар, өдөр, бараа, ажил, үйлчилгээний нэр, код, тоо хэмжээ, үнэ, татварын дүнг тусгана. Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QR кодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 "Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага"-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ" гэж заасныг тус тус хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Захиргааны ерөнхий хуулийн 4 дүгээр зүйл, Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-т "Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө.", Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.1-т "Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана.", 4.2.1.11-т "хууль тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал" гэж заасныг тус тус үндэслэн **ШААРДАХ** нь:

048040091

1. Цахим төлбөрийн баримтад тавих хяналтыг сайжруулж, зөрчлийг арилган биелэлтийг 2023 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор Говьсүмбэр аймаг дахь Төрийн аудитын газар¹т ирүүлэх;
2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын дарга П.Наранмандах, нягтлан бодогч Б.Болор-Эрдэнэ нарт даалгав.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АХЛАХ АУДИТОР		Б.АНХТУЯА
ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР		Б.САРАНТУЯА

¹ Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, Найрамдал хотхон, АЗДТГ-ын байр, Утас:70543179

ГОВЬСҮМБЭР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АКТ

2023 оны 02 сарын 14 өдөр

Дугаар 10/А0861082
ТГА-0023/05/НА-СТА-ТЧЗ

Чөлрө

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн "Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газар"-ын 2022 оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

- Ээлжийн амралтын олговрыг цалин хөлстэй давхардуулан 4 хүнд 466.7 мянган төгрөг илүү тооцож олгосон.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5.1.4-т "үнэн зөв байх", 20 дугаар зүйлийн 20.2.4-т "нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах", 20.2.5-т "дансны өглөг, авлага ба төлбөрийн тооцоог хянах, ажил, гүйлгээг гарахаас нь өмнө хянан, баталгаажуулах", Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-т "төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 99 дүгээр зүйлийн 99.1-т "Ажилтанд ажлын жил бүр ээлжийн амралт олгож биеэр эдлүүлнэ. Ажлын зайлшгүй шаардлагаар ээлжийн амралтаа биеэр эдэлж чадаагүй ажилтанд олгох мөнгөн урамшууллын хэмжээг энэ хуулийн 110.2-т заасан хэмжээнээс нэмэгдүүлж олгох асуудлыг хамтын гэрээгээр, хамтын гэрээгүй бол ажилтантай тохиролцон олгоно", Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын 2021 оны А/191 дүгээр тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Ээлжийн амралт олгох, ээлжийн амралтын цалин олгох журам"-ын 1 дүгээр зүйлийн 1.1-т "Ажилтны ээлжийн амралт, ээлжийн амралтын цалинг ажил олгогч тооцож олгоходоо Хөдөлмөрийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн 99, 110 дугаар зүйл болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, энэхүү журмыг баримтална", 3 дугаар зүйлийн 3.1-т "Ажилтны ээлжийн амралтын цалинг ээлжийн амралт эдлэхээс өмнө олгоно" гэж заасныг тус тус зөрчсөн байна.

Иймд Захиргааны ерөнхий хуулийн 4 дүгээр зүйл, Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2-т "Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол төлбөрийн акт тогтооно." Монгол Улсын Ерөнхий Аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан "Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.2.3-т "Төлбөрийн акт тогтооход дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана", 4.2.3.3-т "Цалин хөлс, шаанал урамшуулал, тэтгэмжийг зөрүүтэй тооцож олгосон" гэж заасныг тус тус үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Ээлжийн амралтын олговрыг цалинтай давхардуулан илүү тооцож олгосон нийт 466,670.00 төгрөгийг удирдлага, санхүүгийн ажилтан нар хариуцан барагдуулж,

0800060003

Төрийн сан дахь орон нутгийн орлогын "Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого"
100220000954 тоот дансанд төвлөрүүлэх

2. Актын биелэлтийг 2023 оны 04 дүгээр сарын 25-ны дотор Говьсүмбэр аймаг дахь
Төрийн аудитын газар¹т ирүүлэхийг Сүмбэр сумын Засаг даргын тамгын газрын
дарга П.Наранмандах, нягтлан бодогч Б.Болор-Эрдэнэ нарт хариуцуулав.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

АХЛАХ АУДИТОР		Б.АНХТУЯА
ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР		Б.САРАНТУЯА

¹ Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, Найрамдал хотхон, АЗДТГ-ын байр, Утас:70543179